

Posudek oponenta bakalářské diplomové práce

Název práce: Využití nástroje z konceptu MOHO k rehabilitaci lidí s psychotickým onemocněním
Podtitul práce: Praktické zkušenosti s MOHOST
Autor práce: Kateřina Šmídová
Akademický rok: 2007/2008
Vedoucí práce: Bc. Jana Pluhaříková Pomajzlová
Oponent práce: Mária Krivošíková, M.Sc.

Posudek:

Práce se zabývá problematikou klinické využitelnosti hodnotícího instrumentu MOHOST (Model of Human Occupation Screening Tool) u vybraných lidí s psychotickým onemocněním v tréninkové kavárně v Klubu v Jelení v Praze.

Formální úroveň práce:

Práce má celkem 57 stran, dále 6 příloh na 10 stranách a 1 graf. Diplomová práce je rozdělena na 2 části, rozsahem i kvalitou zpracování jsou obě části vyvážené. Text je jasně strukturován a odpovídá zpracování tématu. Práce je napsaná kultivovaným jazykem, bez větších stylistických chyb. Grafická úprava je na dobré úrovni, až na kvalitu tisku příloh č. 1 – 5. V příloze č. 1-3 není na první pohled jasné, co je vyplněno autorkou a co je standardní součástí formuláře MOHOST.

Zpracování tématu vyžadovalo nastudování zahraniční literatury, orientaci v odborné terminologii v anglickém jazyce a překlad hodnotícího instrumentu. Tuto část práce zvládla autorka velmi dobře. Překlady odborných termínů jsou jazykově i stylisticky na velmi dobré úrovni.

Literatura a práce s literaturou:

Autorka uvádí celkem 21 informačních pramenů, z nichž nadpoloviční většina je v anglickém jazyce. Jedná se o relevantní informační prameny, které zahrnují jak bazální zdroj literatury (např. Kielhofner), tak nejaktuálnější články o předkládané problematice ze zahraničních ergoterapeutických časopisů. Citace i odkazy na ně odpovídají stanoveným požadavkům. V kapitole 2.5 však chybí citace u všech uváděných hodnocení. Je zde uvedena pouze jejich anglická zkratka a celý anglický název.

Obsahová úroveň práce:

Autorka si klade tyto **hlavní cíle**: (1) vyzkoušení nezávislého překladu hodnotícího instrumentu MOHOST, (2) zhodnotit jeho přínos, (3) navrhnout uplatnitelnost MOHOST pro další potřeby. Hlavní cíle dále autorka rozděluje na 4 dílčí cíle.

V **úvodu** práce autorka vymezuje hlavní a dílčí cíle a hypotézy. Za velmi vhodné považují zařazení kapitoly 1.2, kde vymezuje základní používané pojmy. Škoda, že zde nezařadila vysvětlení MOHO a MOHOST.

Teoretická část v rozsahu 31 stran textu se zabývá základními poznatky o Modelu lidského zaměstnávání (MOHO) a jeho aplikací v oblasti vyšetření v pracovní rehabilitaci. Jednotlivé kapitoly jsou řazeny přehledně a jsou poměrně rozčleněny dle důležitosti k tématu.

Autorka prokazuje dobrou orientaci v dílčích tématech práce (např. představení MOHO kapitola 2.1, 2.2 a 2.3), kdy je schopna vytěžit maximum ze 3 základních zdrojů (Kielhofner, Horáková, Špačková). Celá teoretická část je konzistentní, nicméně v několika oblastech málo propracována.

V kapitole 2.4 uvádí pouze jednu odbornou studii, proto je název podkapitoly „MOHO a Evidence-Based Practice“ poněkud zavádějící. Obsah kapitoly v podstatě tvoří výtah ze zmiňované studie. Kapitola 2.5 „Aplikace vyšetřovacích metod MOHO v pracovní rehabilitaci lidí s psychózou“ pouze vyjmenovává hodnotící instrumenty založené na konceptech MOHO, přičemž jenom u jednoho uvádí oporu v literatuře.

V kapitole 2.6 se autorka zmiňuje o jiných ergoterapeutických přístupech a rámcích vztahů, které chce v diskusi srovnat s Modelem lidského zaměstnávání. MOHO však patří mezi koncepční modely praxe, nikoliv mezi aplikované rámce vztahů či přístupy.

Kapitola 2.9 je z hlediska cílů práce zásadní. Je zpracována poměrně dobře, nevím ale, proč autorka nepřeložila název hodnocení MOHOST nebo také názvy jednotlivých typů formulářů. Dlouhé anglické názvy nezlepšují příliš orientaci v podkapitole 2.9.3. Opět je i zde patrna určitá nevyváženost – podkapitoly o dvou odstavcích považuji za zbytečné a snižují přehlednost byť správně řazeného textu (např. 2.9.4). Obsah podkapitoly 2.9.5 by patřil spíše do kapitoly 2.4.

Praktická část v rozsahu 24 stran textu zachovává standardní členění. Obsahuje kromě etických hledisek překladu (co mimochodem oceňuji), informaci o postupu při administraci MOHOST a 3 kazuistiky. V této části postrádám zasvěcenější pohled na metodologii, která byla v praktické části použita. Chybí informace o sběru dat, o způsobu výběru účastníků, o postupu při zpracování dat a analýze.

Kazuistiky neobsahují všechny náležitosti. Ergoterapeutický plán např. neobsahuje přesně formulované a časově ohraničené terapeutické cíle, chybí intenzita terapie, četnost vedené terapie, typ terapie a doporučení.

Diskuse v rozsahu necelých 3 stran nabízí souhrnný pohled autorky na popisovanou problematiku. Škoda, že v diskusi nesrovnává informace uvedené v teoretické části (např. v kapitole 2.1.2). Očekávala bych větší polemiku např. při zamyšlení nad přístupem zaměřeným na klienta. Dle mého názoru také v diskusi autorka nedostatečně reflektuje přínos modelu MOHO v rehabilitaci lidí s psychickým onemocněním. V diskusi také postrádám, v práci několikrát avizované, porovnání MOHO s jinými ergoterapeutickými přístupy. Dílčí cíl 1, stanovený v úvodu práce, byl tak splněn jenom částečně.

V diskusi k praktické části autorka nabízí několik zajímavých oblastí k reflexi při používání standardizovaných hodnotících instrumentů. Zmiňuje např. otázku ekonomičnosti hodnocení, konkrétně časovou úspornost. Velmi chybně však navrhuje místo důsledného nastudování manuálu hodnocení, „zaškolení“ terapeuta od „zkušenějších“ (zřejmě i pilnějších) kolegů. Do manuálu hodnocení autorka vybízí až při přetrvávajících nejasnostech.

Oceňuji snahu autorky o určitou polemiku nad přeloženým MOHOST, diskuse však postrádá jasnější strukturu a hlubší reflexi.

Závěr práce stručně shrnuje celou bakalářskou práci. Bohužel ze závěru také vyplývá, že odborně způsobilý ergoterapeut jako samostatný zdravotnický pracovník s vymezenými činnostmi (a tedy i kompetencemi) si hledá cestu pracovním životem přebíráním kompetencí jiných odborníků.

Otázky a připomínky k diskusi při obhajobě bakalářské práce:

1. Uveďte jména a profese současných teoretiků v ergoterapii.
2. Jak je výkon činnosti ovlivněn prostředím podle teoretického modelu MOHO? Uveďte konkrétní příklady, jak může být prostředí omezující, nebo stimulační ve vašich kazuistikách.
3. Proč v praktické části neuvádíte u kazuistik přesný plán ergoterapie?
4. Uvádíte, že klienti měli někdy problémy s pochopením otázek. Jak se díváte na nutnost pozměnit obsah otázky?(str. 45)
5. Jaké specifické znalosti musí mít terapeut, aby mohl MOHOST používat?
6. Lze podle vašeho názoru použít MOHOST u lidí se sníženým náhledem na vlastní situaci, nebo s kognitivní poruchou?
7. Definujte základní vlastnosti standardizovaných hodnotících instrumentů (např. objektivita, standardizovanost, reliabilita, validita, skórovatelnost, ekonomičnost) a vztáhněte je k MOHOST.

Závěr:

Posuzovaná bakalářská diplomová práce Kateřiny Šmídové splňuje všechny požadavky kladené na tento typ práce. Práci doporučuji k obhajobě. Při dobře provedené obhajobě navrhuji klasifikaci „velmi dobře“.

V Praze 18.8.2008

Mária Krivošíková, M.Sc.